

Куцик П. О.,

к.е.н., ректор, професор кафедри бухгалтерського обліку,
Львівський торговельно-економічний університет

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ЗВІТАХ КОМПАНІЙ: МОДЕЛІ, ПРАКТИКА

Відповідно до стратегії корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) компаній (підприємств) та політики вищого керівництва з питань відкритості та прозорості бізнесу, ними добровільно готуються та оприлюднюються різні нефінансові звіти.

На практиці моделі КСВ у різних країнах помітно різняться; зокрема, фахівці виокремлюють європейську, британську, американську, канадську та японську моделі.

Британська модель КСВ характерна для Великої Британії і країн Центральної Європи – Франції, Австрії, Німеччини. Відмінними ознаками цієї моделі є широке залучення незалежного консалтингу та участь уряду в розвитку КСВ, яскраво виражена ініціативність бізнесу у впровадженні принципів КСВ тощо. Низка законодавчих актів встановлює пільговий режим оподаткування для компаній, які провадять свій бізнес соціально відповідально і з позицій ділової етики, зокрема в питаннях ефективного використання енергії, вторинної переробки відходів виробництва.

Американська модель КСВ поширена в США, країнах Латинської Америки, англомовних країнах Африки. Ключовим аспектом цієї моделі є орієнтація на розвиток людського потенціалу у межах компаній, та соціуму загалом.

У Канаді багато організацій плідно співпрацюють з Національним інститутом якості Канади, який упроваджує спеціальний канадський стандарт соціальної відповідальності бізнесу – модель досконалої якості і здорового робочого місця. Канадська модель КСВ робить акцент на адаптації нових працівників до утверджених у компанії корпоративних цінностей, ролі та ініціативи робітників у процесах створення і примноження вартості, безпеки трудової діяльності тощо.

Японська модель КСВ відрізняється від європейських і північноамериканських. Вона більше орієнтована на місцеві етичні кодекси, які передбачають забезпечення гендерної рівності, розвиток волонтерської діяльності, підтримання програм збереження навколишнього середовища, забезпечення сумлінного партнерства (створення індустріальних груп) [1].

Важливим елементом реалізації стратегії КСВ є регулярне публічне звітування про досягнуті результати та плани на майбутнє. В українських реаліях найпоширенішою формою нефінансової звітності є звіти про прогрес в реалізації принципів Глобального договору ООН (Communication on Progress, COP) та звіти про сталий розвиток. Підготовка звітів про прогрес є обов'язковою для компаній, які підписали Глобальний договір ООН та зобов'язалися дотримуватись зазначених у ньому принципів у своїй діяльності.

На даний час єдиної визначеної структури Звіту про прогрес не існує, але він повинен містити такі основні елементи, як заява про підтримку Глобального договору, опис практичних дій (зобов'язань, політик, систем, заходів і проектів) для реалізації принципів Глобального договору та викладення досягнутих результатів у формі низки показників.

На практиці багато компаній використовують Звіти про прогрес (багато називають його Звіт про сталий розвиток) для інформування громадськості про різні аспекти своєї діяльності, пов'язані з реалізацією загальної корпоративної стратегії та стратегії КСВ. Наше дослідження показало, що нефінансова звітність переважної більшості українських компаній містить досить багато інформації про їх бізнес-моделі, до складу якої включаються: 1) місія, стратегічні цілі, плани компанії; 2) напрями та види діяльності компанії; 3) продукція та послуги; 4) ринки збуту; 5) постачальники, покупці, інші контрагенти; 6) нові технології, що застосовуються або впроваджуються компанією; 7) структура доходів і витрат, інші ключові показники фінансової результативності; 8) взаємовідносини із стейкхолдерами (зацікавленими сторонами) компанії. Підтвердженням зазначеного є Звіт про сталий розвиток корпорації «Оболонь» за 2015 рік [2].

Найбільш інформативним видом річної звітності компаній ми вважаємо інтегровану звітність, у складі якої бізнес-модель є обов'язковим елементом (як і при підготовці фінансової звітності за МСФЗ). В інтегрованому звіті подається інформація про фінансові і нефінансові результати, корпоративне управління, сталий розвиток та інша, що підтверджує Інтегрований звіт за 2016 рік групи ДТЕК [3]. Це означає, що компанії, які складають інтегровану звітність, досягають найвищого рівня оприлюднення інформації про свою діяльність та економічне середовище в інтересах акціонерів, інвесторів, суспільних інституцій та інших зацікавлених сторін.

Література

1. Курицько Р. Модели корпоративной социальной ответственности [Электронный ресурс] / Р. Курицько // Устойчивый бизнес. – Режим доступа: <http://csrjournal.com/modeli-korporativnoj-socialnoj-otvetstvennosti>

2. https://www.unglobalcompact.org/system/attachments/cop_2017/350751/original/Obolon_AnnualReport-2015_UA_Final!.pdf?1483433247

3. https://dtek.com/content/files/dtek_ar_2016_ru_e_version.pdf

УДК 657.1

Легенчук С.Ф.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту,
Житомирський державний технологічний університет

СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО НАУКОВОГО ЗНАННЯ

Бухгалтерське наукове знання, як цілісна система, що постійно розвивається, вимагає вирішення проблеми структури основ науки про бухгалтерський облік (фундаментальних ідей, понять та уявлень), на яких будуються теорії та конкретні емпіричні знання. Особливо значимим стало вирішення цієї проблеми та значно актуалізувалося під час дослідження динаміки бухгалтерського наукового знання, зокрема, при організації в системну цілісність різноманітних знань наукової дисципліни «бухгалтерський облік» на сучасному етапі її розвитку. Без виділення структурного елемента бухгалтерських теоретичних знань неможлива побудова цілісної системи, що сприяє становленню бухгалтерського обліку як розвиненої науки.

У складі основ науки бухгалтерський облік (виходячи із підходу, розробленого акад. В.С. Стьопіним [2, с. 144]), виділено такі складові (рис. 1).

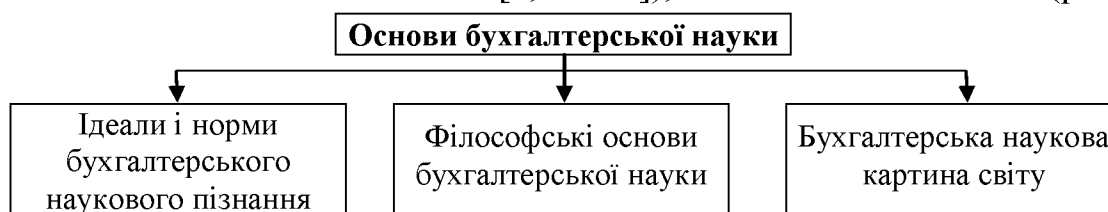

Рис. 1. Складові основ науки бухгалтерський облік

Основи науки «бухгалтерський облік» (рис. 1) є системоутворюючим фактором наукової дисципліни, яка є вихідною одиницею методологічного аналізу структури бухгалтерського теоретичного знання.

Пізнавальна діяльність в науці «бухгалтерський облік» регулюється ідеалами і нормами, в яких виражені уявлення про цілі бухгалтерської наукової діяльності та способи їх досягнення. Ідеал науковості в бухгалтерському обліку виконує регулятивні функції відносно пізнання та втілюється в норми дослідницької діяльності. Нормами бухгалтерської